

God is niet de enige god die zich thuis voelt in Tongerlo. Op wandelafstand van de abdij liet ex-topsporter Marc Herremans zijn pronkstuk achter: het Sporta – to walk again centrum. Het klinkt een tikje profetisch, maar rolstoelgebruikers uit heel Vlaanderen komen er sporten.

God in Tongerlo

re van zijn film. Maar alles loopt hier op rolletjes. Dat weet hij wel. We zijn al met z'n drieën. Ik hou me bezig met de structurele organisatie. Sofie en Gorik zijn sportlicentiaten. Vroeger deden we dat vrijwillig."

Begin jaren negentig. Een auto knalt frontaal op een andere geparkeerde wagen. Bram zat in het kinderstoeltje te soezen. De knal slingerde hem door de voorruit. Bestuurster dood. Bram gedoemd tot de rolstoel. Verlamd tot op tepelhoogte. Hij was nog geen twee jaar. "Ik weet nog dat

Marc Herremans blijft vechten

"To wat? Hoe zegt u, jongeman?" Een Norbertijn zit op een bankje in de lommer van een Canadaboom. "Of u al van To walk again hoorde?"

"Dat zou hier ergens in de buurt moeten zijn." Met de rug van z'n hand strijkt de pater zijn witte pij glad. Hij denkt oprecht na.

"Neen, beste vriend. Dat zegt me niets. De weg naar God kan ik u proberen te wijzen. Maar wat u daar aanhaalt zegt me waarlijk niets."

"Wel eigenlijk is het een beetje God die we zoeken," vertellen we hem. "Voor sommigen is hij dat echt. Kent u Marc Herremans?"

"Dat doet een lichtje branden," mompelt hij. "Dat is die jongeheer van dat ongeval. Tragisch. Een geknakte rug, dacht ik. Van de fiets gevallen. Ja, dan moet u daar zijn." De vriendelijke pater gebaart naar een reeks prachtige sportterreinen. "Daar vertoeft die meneer Herremans wel eens, geloof ik."

Alles loopt op rolletjes

Het is druk op het domein van Sporta. Een reisbus ronkt zich warm. Iemand hijst een jongen van een jaar of twaalf uit een rolstoel. Hij is verlamd tot aan het middenrif. "We gaan op skikamp! In Italië!" roept hij nog voor hij met de hulp van zijn vader in

de volle bus verdwijnt. "Zitskiën," verduidelijkt een moeder tussen het kindergejoel door. "Dat doen ze nu al voor het tweede jaar. Validen en mindervaliden samen. En onze Stef gaat ook weer mee. Hij vindt dat fantastisch. Dus wij ook. Is het niet, Julien?" Een tikje wanhopig zoekt ze de blik van haar man. "Tuurlijk vinden we dat fantastisch schat," sust hij. "Toch heerlijk!" glimlacht een vrouw met Kempisch accent.

"Ik ken dat dubbele gevoel. Dat is nu net het mooie aan onze foundation. We tonen die ouders dat hun zorg belangrijk is, maar dat andersvaliden meer kunnen dan ze denken." Nadine Heyrman werkt sinds kort vast in dienst bij *To walk again*. "Marc ga je hier niet vinden vandaag. Hij heeft het heel druk met de promotie van de premië-

de dokters zeiden: mevrouw, uw zoon gaat nooit meer kunnen lopen," vertelt Nadine. "Nooit meer! Twee woorden die in mijn geheugen gegrift staan. Dat kan toch niet. Zeg nooit nooit hebben ze mij geleerd. Maar intussen heb ik begrepen dat het wel eens zou kunnen kloppen. Hij is nu zestien, onze Bram. Moeilijke leeftijd. Een aantal jaar geleden zat hij echt in een dipje. Ik heb toen, een beetje impulsief, naar Marc Herremans gebeld voor een ontmoeting. Die had toen ook net zijn ongeval gehad. Marc zag dat meteen zitten. Voor Bram was dat fenomenaal. Marc was toen al heel bekend. En geloof me, veel van die jongens hier hebben posters boven hun bed hangen van Marc. Dat is natuurlijk fantastisch en een enorme stimulans om te sporten. Bram was helemaal in de wolken na dat gesprek. Bleek dat er ook

plannen waren om met To walk again te beginnen. Zo ben ik er eigenlijk een beetje ingerold.”

Nadine is fier. Dat verbergt ze niet. “Kijk eens rond hier. Te mooi voor woorden eigenlijk. De infrastructuur die we mogen gebruiken van Sporta (organisator van jeugd en sportvakanties voor valide jongeren, nvdr) is beter dan we ooit hadden durven dromen. In 2004 hebben Sporta en To walk again de handen in mekaar geslagen. Die samenwerking is uniek in België. Rolstoelgebruikers hebben hier een plaats gekregen. De ongelofelijke infrastructuur hier en de mix van validen en andersvaliden zorgt ervoor dat wij een van onze doelstellingen van onze missie kunnen volbrengen: integratie. Vandaag vertrekken ze op skikamp in Italië, validen en andersvaliden onder elkaar. Op die manier gemengd sporten, dat doet niemand ons na. Ik heb hier dagelijks kippenvolmomenten.”

“Voor familieleden en mantelverzorgers is To walk again minstens zo nuttig,” zegt Nadine. “Vooral in de beginfase. Als je kind of partner iets ergs overkomt, dan is dat verschrikkelijk. Het vraagt een gigantisch verwerkingsproces om er mee om te gaan. Machtelozer kan je je niet voelen. Het gevaar bestaat dat je hem of haar te veel afschermt van de grote boze wereld. Dat is voor niemand goed. Daarom is onze foundation een godsgeschenk. Ze helpt de persoon met een handicap, maar ook de familie drempelvrees te overwinnen. Het is de perfecte opstap om te integreren in de ‘normale’ samenleving, met sport als rode draad. De wereld kan echt keihard zijn. Toen Bram drie was, was er in de kleuterklas een feestje. Iedereen was uitgenodigd. Bram blij. Maar in de klas had een kind gezegd dat Bram niet mocht komen omdat hij stonk. Mensen met een verlamming hebben namelijk geen controle over hun ontlasting. Zo’n dingen doen pijn.”

Nadine: “Natuurlijk, wat we doen kost geld. Politici vinden het geweldig wat we doen. Ik begrijp niet goed waarom we geen subsidies krijgen. We zouden zelfs een besparing kunnen opleveren. Als je mensen zelfstandiger maakt, kosten ze minder geld. Dan kunnen ze dat kleine, beschikbare budget onder meer mensen verdelen. Want dat is nu net het probleem. Iemand die andersvalide is, kan terugvallen op persoonlijke assistentie. Dat bedrag wordt berekend aan de hand van de hulp die

iemand nodig heeft. Ik vind het goed dat zo iets bestaat. Ook voor de mantelzorgers die vrijwillig werken. Maar handige jongens krijgen meer geld dan ze eigenlijk nodig hebben, waardoor anderen dan weer uit de boot vallen omdat de pot al verdeeld is. Ik zeg: leer mensen dat ze twee poten aan hun lijf hebben die nog wél marcheren. Dan kunnen ze het doen met minder persoonlijke assistentie. Het lijkt me eerlijker in relatie tot al wie echt hulpeloos is.”

Kinderen en volwassenen die merken dat ze almaar meer kunnen, verlamd of niet verlamd, voelen zich stukken beter. Nadine: “Niks slechter dan de hele tijd thuis zitten. Soms zit onze Bram door het venster naar buiten te kijken. Hij ziet dan zijn broer voetballen en ravotten. Als hij zelf helemaal niets zou doen, zou dat pijnlijk zijn. Dan kan de verzorging thuis nog

Marc Herremans: “Het stopt waar je zelf wilt dat het stopt. Ook al zit je in een rolstoel. Blijf niet hangen. Doe dingen die je plezier vindt. Elk moment dat je in de put zit, is een verloren moment.”

zo warm en fantastisch zijn. Maar, aan de andere kant, realiseert Bram zich dat Marc niet te evenaren valt. Sportief kan je zo iemand niet inhalen. Ook niet mentaal. Maar Bram gaat nu wel alleen skiën met zijn makkers, los van de foundation. Dat zou hij vorig jaar niet gedaan hebben. Nu heeft hij vooral nood aan vriendschap en een zo normaal mogelijk leven. Ik ben apetrots dat hij dat nu doet. Hij heeft minder schroom om mee te doen met de rest.”

Wat met de naamkeuze van To walk again? Nogal ambitieus, niet?

“Ik vreesde al dat die vraag ging komen,” zegt Nadine. “Ik vind de naam eigenlijk ook wat ongelukkig. Het drukt een hoop uit die niet realistisch is. Ik denk inderdaad dat sommigen zich beter in hun vel voelen als ze leren aanvaarden. Onze Bram die alleen gaat zitskiën met vrienden, dat maakt voor mij de cirkel rond. Niet het idee dat hij ooit terug zal kunnen lopen. Ik ben toch blij, als moeder van een verlamd kind, dat Marc zijn uitspraken over

To walk again wat aanpast. Vroeger zei hij: ik train mijn lichaam tot ik terug kan lopen. Nu durft hij al toegeven dat het voor hem niet meer waar zal zijn. Ik heb nog nooit een dokter horen zeggen tegen mensen met een dwarslaesie: jij maakt kans om terug te lopen. Maar geloof me, los van de naam sta ik voor de volle 100% achter de foundation.”

“Iedereen in een rolstoel heeft een verhaal. Dat verhaal is soms zwaarder dan de rolstoel zelf. Nick bijvoorbeeld is een jongen die hier nu en dan komt. Hij kreeg op zijn verjaardag een step van zijn opa. Terwijl hij de step uitprobeerde, werd hij aangereden door een dronken chauffeur. Dat is te gek voor woorden. Ik heb dat zelf allemaal meegemaakt. Echt verwerken doet niemand dat. Je leert er mee omgaan.

Iedereen doet dat op zijn manier. Marc ook. Maar niet iedereen is Marc Herremans natuurlijk.”

Liever alleen

“Kom maar achterom!” wenkt de moeder van Marc Herremans. Ze heeft net de oprit geschrobd. “Neem meteen de was mee naar binnen,” zegt ze alsof we hier al jaren komen. “Taske koffie? Onze Marc is juist zijn oefeningen aan het doen. “Amai,” zeggen we bij een goed stuk appeltaart. Die zoon van u wordt hier precies goed in de watten gelegd?” “Onze Marc?” proest ze uit. “Vergeet het. Die doet het allemaal het liefst alleen.”

Marc fietst op de rollen. Hij kijkt naar de straat waar hij als kind opgroeide. “Even terug bij mijn ouders,” zegt hij. Maar geloof me, ik ben niemand tot last. Ik heb net een appartement gekocht. Nieuwbouw. Binnen een maand trek ik erin met mijn lief. Ik zeg tegen de eigenaar: als je er iets in aanpast, moet ik het niet hebben. Die keek raar op.” Marcs gsm staat roodgloei-

end. "Het valt nog mee vandaag," puft hij. "Gisteren had ik 146 telefoons. Ik krijg e-mails uit de hele wereld. Laatst nog één uit Pakistan. Wie had dat gedacht? Allemaal mensen die moed putten uit mijn verhaal. Dat is fantastisch. Ik, Marc Herremans, simpele jongen uit Wuustwezel."

Marc's armspieren staan strak gespannen. Mantelzorg? Tja. Hij wrijft het zweet van zijn gezicht en glimlacht. "Begrijp me nu niet verkeerd. Mantelzorg is ontzettend belangrijk. Veel mensen kunnen echt niet zonder. Dus wat ik nu zeg, geldt puur voor mezelf. Ik had van meet af aan het gevoel dat ik het zelf wel zou rooien. Ik wou absoluut niet het leven van mijn ouders

beïnvloeden. Ik los het wel op. Ik laat mezelf begeleiden door Pol, mijn trainer. Ik revalideer elke dag. Maar ik doe dat het liefst zo onafhankelijk mogelijk. Ik heb natuurlijk een verleden als topsporter. Fysiek en mentaal ben ik niet representatief. Marc Herremans vóór 28 januari 2002 was juist dezelfde als die van nu. Dat zegt iedereen. Zelfs mijn moeder. En moeders hebben altijd gelijk. Fysiek en uiterlijk ben ik natuurlijk flink veranderd. Maar alles tussen mijn twee oren is niet veranderd. Ik ben het leven zelfs veel ruimer gaan zien. Het leven is meer dan topsport alleen. Ik denk soms ook wel eens: Verdomme Marc, kon je die Iron Man nog maar meelopen. Maar zo'n gedachten

counter ik meteen. Ik kan nog gigantisch veel. Morgenvoormiddag train ik samen met Luc Van Lierde in Herentals. Zwemmen en atletiek op de piste. Luc vindt het leuk als ik erbij ben. Zoals vroeger."

Marc's gsm rinkelt weer. "Sorry. Die moet ik even pakken. Dat is mijn trainer. Hey Polleke, die van de VTM bellen mij juist. Ze willen er bij zijn op de première. Ze willen filmen als ze me komen halen met de limo. Wat denkt ge? Allez vooruit, als gij het zegt, Polleke. Ik ga opleggen. Hier zit er nog ene voor de boekskes."

De training zit erop. Marc zwiert zichzelf in zijn rolstoel. "Ik zal verdomme blij zijn als dat gedoe voorbij is. Ik heb vijf jaar lang alles toegezegd en aan alles meegegaan. Dat deed ik om de foundation uit de grond te kunnen stampen. Zo heb ik mijn sponsors kunnen behouden en heb ik de triatlon in Hawaï kunnen doen. Nu heb ik Hawaï gewonnen. Er is een boek geschreven. De film is af. De cirkel is rond. Ik ben een soort goeroe geworden. Maar dat is helemaal niet mijn doel. Ik heb mezelf gewoon afgevraagd wat me gelukkig maakt. Dat is sport en avontuur. Dat ben ik dan ook keihard blijven doen."

Een dwarslaesie in ruggenwervel D5 en D6. Dat kreeg Marc Herremans te horen vlak na het beruchte ongeval. "The chance to recover is zero," zeiden ze in het ziekenhuis van Lanzarote. Dan in Las Palmas. Dan in België. Drie landen, drie verschillende ziekenhuizen. Drie dezelfde meningen. Marc Herremans: "Mijn ruggenwervels waren helemaal uiteengespat. Dat is heavy. In het begin dacht ik: een breuk is een breuk, weet je. Dat komt wel goed. Ik stond aan de top van mijn kunnen. Zevenentwintig jaar oud, ex-para, topsporter. Ik overwin dit wel even. Maar ja, het pakte even anders uit. Ik begrijp nu dat ik het alleen niet zal kunnen. De wetenschap moet het nu doen voor mij."

"Maar aanvaarden... Nooit, never, jamais! Ik aanvaard nooit onrecht. Niet voor andere mensen en nooit voor mezelf. Ik heb dit niet verdiend. Ik heb een gevangenisstraf gekregen. Gevangen in mijn eigen lichaam. Ik wil lopen en fietsen, maar ik mag niet. Ik heb in mijn leven nooit iets verkeerd gedaan. Dus aanvaard ik dit niet. Ik kan hier constant in de zetel liggen en treuren omdat ik ten onrechte een gevangenisstraf heb gekregen. Of ik kan terugknokken en wat ik nog wel kan supergoed

In 2003 werd de *Marc Herremans foundation: to walk again* opgericht. Doel: de realisatie van een medisch project rond dwarslaesie. Daarnaast bouwde de vzw een sportcentrum in Tongerlo. Een waaier aan sportactiviteiten wordt aangeboden onder deskundige begeleiding. De vzw overleeft vooral dankzij privé-initiatieven en inzamelacties van scholen. Het Koninklijk Atheneum van Hasselt voor topsporters organiseert op dit moment een solidariteitsactie om zitski's te kunnen kopen. De Foundation richt zich uitsluitend op manuele rolstoelgebruikers.

De term dwarslaesie is niets meer of minder dan een gebroken rug of nek. Afhankelijk van de plaats waar de beschadiging aan het ruggenmerg voorkomt, treedt verlamming aan de onderste ledematen of in het ergste geval verlamming aan de vier ledematen op. Dat leidt tot extra problemen: spasticiteit, verlies van blaas- en darmcontrole, verlies van erectie en ejaculatie. Volledig herstel is onmogelijk. Wel kan met intensieve revalidatie een deel van de lichaamsfuncties worden hersteld. De revalidatie is gericht op een rolstoelafhankelijk bestaan.

Het persoonlijkeassistentiebudget (PAB) wordt toegekend door het Vlaams Fonds aan mensen met een handicap. Het minimale jaarbudget is 7.436,81 euro. Het maximumbedrag bedraagt 34.705,09 euro. Met het PAB-budget kan de persoon met een handicap zélf zijn assistentie organiseren en financieren. Op het ogenblik dat iemand gebruik maakt van PAB moet hij thuis wonen. Het budget kan gebruikt worden om persoonlijke assistenten of betaalde mantelzorg te financieren.

Zorgbehoevende mensen hebben dikwijls langdurige niet medische zorgen nodig. Die worden opgevangen door mantelzorgers, vrijwilligers en professionele zorgverleners. De Vlaamse zorgverzekering moet die kosten helpen opvangen. Het aantal zorgbehoevendenden met een uitkering steeg met 6 % in 2006, tot bijna 168.000.

uitbouwen. Ondertussen blijf ik hopen dat de wetenschap ooit iets vindt. Er zijn mensen hard bezig met het zoeken naar oplossingen voor dwarslaesie. Waarom zou dat nu het enige zijn dat ze niet kunnen oplossen? Tegen mij moet je vooral zeggen dat ik beter opgeef. Dan doe ik het net niet. Een goed voorbeeld is mijn stapappa-

raat. Ik sta recht als ik op café ga met vrienden. Na mijn ongeval zeiden ze in het ziekenhuis, je moet dat niet pakken, Marc. Je kan beter je rolstoel goed leren gebruiken. Dat stapapparaat ga je twee weken gebruiken en dan staat het al aan de kant. Ik zeg, jong, vergeet het. We zijn nu vijf jaar later en ik gebruik het elke dag."

Weer zijn gsm. "Shit... dat ga ik niet afpakken. Dedju... Ik heb daar mee afgesproken. Die zit al te wachten. Miljaardemiljaar. Jongens, ik ben een ongelofelijke chaoot. Da's nog erger dan in een karreke zitten (lacht)."

"Ik krijg best veel kritiek. Zeker nu met de naam van de foundation en de film: *To walk again*. Begrijp ik wel, maar ik ga de naam toch niet veranderen. Het is gewoon de ultieme droom van iedereen die in een rolstoel zit. *To walk again* is er opdat mensen klaar zijn, mocht er ooit een doorbraak komen. Er wordt getraind. Er is een goed uitgerust revalidatiecentrum. Zowel geestelijk als fysiek worden de mensen sterk gemaakt en gehouden. Als dan bijvoorbeeld het stamcellenonderzoek voor wonderen kan zorgen, dan zijn ze tenminste in orde. Wij bieden hen dat gratis aan. Ik heb nooit gezegd dat je door lid te worden van *To walk again* terug zal kunnen lopen. Maar als je ziet wat voor operaties sommige kinderen moeten ondergaan, juist omdat ze berusten en niks doen: vergroeiingen, bloedklonters, doorligwonden, depressies. Dan zeg ik, blijven knokken jongens. Kan echt geen kwaad."

"De foundation heb ik met Paul opgestart, mijn trainer. We hebben er ontzettend veel tijd en energie in gestopt. We hebben ondertussen ook al meer dan één miljoen euro ingezameld. We hebben drie mensen in dienst. Het publiek kan dit misschien niet vatten, maar ik heb het gewoon uit principe gedaan. Wij krijgen geen enkele subsidie. Alles is privé. Wij steunen met de foundation een medisch project aan de ULB. En op die manier knok ik terug."

Gsm: "Hallo. Nee dank u. Echt geen interesse. Sorry hoor. Prettige dag verder."

"Dat zijn politici. Die hebben mij alleen nodig als ze op de foto mogen met mij. Of ze vragen om op een lijst te staan. Ik heb daar een bloedhekel aan. Met de verkiezingen word ik plat gebeld. Maar als ik om subsidies zit te leuren bij diezelfde mensen geeft niemand thuis. Erger nog. Ik heb aan

het RIZIV mijn invaliditeitsuitkering van de laatste vijf jaar moeten terugbetalen. Dat is 500 euro per maand. Reken maar uit. Reden? Ik heb na mijn ongeval besloten niet in de sofa te blijven liggen. Ik ben terug beginnen sporten en volgens het RIZIV betekent dat dus werken. Dat is in overtreding met artikel 13. Triatlon was inderdaad mijn job. Ik verdiende daar geld mee. Maar nu... Ik heb nul euro prijzengeld, nul euro startgeld. Ik heb nu geen enkele uitkering. Dat voelt behoorlijk klote als je weet dat ik één miljoen bij elkaar sprokkelde. Ik heb me mentaal beresterk moeten houden de laatste vijf jaar. Als ik geen keikop was geweest, waren er gekke dingen gebeurd."

Humor is een wapen voor mij. Ik lach zelf met mijn situatie. Als het echt te ver gaat, dan zeg ik: weet je wat, we spreken morgen om zes uur af in het zwembad. Dan zullen we eens zien wie het minst valide is van ons twee. Dat heb ik ook tegen Wannes gezegd, de zoon van Nadine. Ik weet dat nog heel goed. Die jongen zat in de put. Ik probeer altijd te zeggen dat je het leven moet zien als één rechte lijn. Het stopt waar je zelf wilt dat het stopt. Je kan er maar beter iets van maken. Ook al zit je in een rolstoel. Blijf niet hangen. Ga naar buiten. Doe dingen die je plezant vindt. Elk moment dat je in de put zit of aan de kant blijft, is een verloren moment. Voor iemand als Wannes is het nu natuurlijk hard. Hij komt op een leeftijd dat hij al zijn maten ziet voetballen, uitgaan en dansen. Bij mij is dat anders. Ik heb dat allemaal meegemaakt."

De kritieken na de première van *To walk again* zijn voorzichtig positief. Mooi, maar Herremans laat te weinig in zijn binnenste kijken, zo luidt het. "So be it." Een paar uur na de vertoning staat Herremans al lustig plaatjes te draaien met zijn goede vriend, muzikant Piet Goddaer. Tot het licht wordt en in het stapapparaat dat hem vijf jaar geleden werd afgeraden. Om met Herremans af te sluiten: "Je bent pas fuc ked als je sterft!"

tekst | **Jeroen Franssens**
foto | **Bob Van Mol**